

РЕШЕНИЕ

№ 1391

гр. София, 08.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Силияна Григорова

при участието на секретаря Анелия Й. Груева
като разгледа докладваното от Силияна Григорова Гражданско дело № 20221100112864 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба от „Банка ДСК” ЕАД срещу Ц. М. К. и Д. И. К. за признаване за установено, че дължат на ищеца солидарно заплащане на сумата от 54 845.88 лева главница по договор за ипотечен кредит от 11.07.2007 г., ведно със законната лихва от 16.08.2021 г. до окончателното изплащане, договорна лихва за периода 10.10.2018 г. – 27.07.2021 г. в размер на 11 994.05 лева, санкционни лихви в размер на 726.50 лева за периода 11.10.2012 г. – 27.07.2021 г. и 228.52 лева за периода 28.07.2021 г. – 11.08.2021 г. и 2 564.22 лева заемни такси, от които 120 лева такса за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, 1 308.09 лева такса управление, 761.93 лева имуществена застраховка на обезпечението по кредита и 374.20 лева – такса за подновяване на ипотека.

Ищецът твърди, че предоставил на кредитополучателите Ц. М. К. и Д. И. К. сумата от 65 000 лева по договор за ипотечен кредит, която сума била напълно усвоена от тях на 17.07.2007 г. От ноември 2018 г. кредитополучателите преустановили пълното и точно изпълнение на задължението си да заплащат погасителни вноски, поради което банката упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем. Уведомленията били връчени на ответниците на 16.07.2021 г. на сина на кредитополучателите със задължение да им го предаде.

На 28.07.2021 г. банката отнесла кредита в просрочие. На 16.08.2021 г. подала заявление за издаване на заповед по чл. 417 от ГПК. Срещу

постановената по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав заповед за незабавно изпълнение длъжниците възразили, поради което „Банка ДСК“ ЕАД предявява иск за установяване съществуването на вземанията по заповедта.

В срока по чл. 131 от ГПК ответниците са подали отговор, в който заявяват, че с влязло в сила решение клаузи от договора и от общите условия били обявени за нищожни, а „Банка ДСК“ ЕАД – осъдена да заплати на кредитополучателите разделно и поравно сумата от 2 641.35 лева, платена без основание възнаградителна лихва за периода 11.07.2007 г. – 05.12.2012 г.

С отделно решение съдът осъдил ответниците да заплатят на ищеца дължими погасителни вноски в общ размер от 38 019.30 лева.

Оспорват допустимостта на иска, евентуално неговата основателност. Заявяват липса на законово основание за обявяване на кредита за предсрочно изискуем. Банката увеличила едностранно лихвения процент и ответниците извършили надплащане, което съдът установил с влязло в сила съдебно решение. Навеждат възражения за погасяване по давност на вземанията на банката за главница, лихви и такси.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК.

От приложеното по делото ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав се установява, че на 16.08.2021 г. „Банка ДСК“ ЕАД е подала заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение, с която на Ц. М. К. и Д. И. К. да бъде разпоредено да заплатят солидарно на заявителя сумата от 54 845.88 лева главница, 11 994.05 лева договорна лихва за периода 10.10.2018 г. – 27.07.2021 г., 726.50 лева санкционна лихва за периода 11.10.2012 г. – 27.07.2021 г. и 228.52 лева – за периода 28.07.2021 г. – 11.08.2021 г. и 2 654.22 лева, от които 120 лева такса изискуемост, 1 308.09 лева такса управление, 761.93 лева такса застраховка на обезпечението и 374.20 лева такса за вписване подновяване на ипотека.

На 18.10.2021 г. съдът е постановил заповед по чл. 417 от ГПК, срещу която длъжниците Ц. К. и Д. К. са подали възражения, поради което „Банка ДСК“ ЕАД предявява иск за признаване съществуването на задължението по

заповедта от 18.10.2021 г.

Установява се от приетия по делото договор за ипотечен кредит от 11.07.2007 г., че „Банка ДСК“ АД отпуска на Ц. М. К. и Д. И. К. сумата от 65 000 лева, като кредитополучателите са се задължили да върнат сумата чрез заплащане на 360 месечни погасителни вноски, ведно с дължимите лихви за ползване на кредита, такси и комисионни. В чл. 7 от договора е определена стойността на лихвеният процент през първите три години и начина, по който се формира стойността му за останалия период на договора.

С влязло в сила на 07.01.2016 г. решение по в.гр.д. № 20644/2014 г. по описа на СГС е прогласена нищожността на чл. 7, изр. 3 и на чл. 14 от договора, както и на чл. 9.1, изр. 2, чл. 9.4 и чл. 25.3 от приложимите към договора общи условия. Разпоредбите са свързани с възможността банката едностранно да променя базовия лихвен процент, основа за формиране на дължимата от кредитополучателите договорната лихва, и да прави изменения и допълнения на общите условия и тарифата, които да стават задължителни за кредитополучателя. Със същото решение „Банка ДСК“ ЕАД е осъдена да заплати на К.и сума на обща стойност 2 641.35 лева, представляваща платена без основание сума за възнаградителна лихва за периода от неговото сключване – 11.07.2007 г., до 05.12.2012 г.

Силата на пресъдено нещо е съобразена от съдилищата при разглеждане на спор относно установяване на задължения на К.и по договора от 11.07.2007 г. На 06.12.2011 г. е заведен иск от „Банка ДСК“ ЕАД за установяване на задълженията на кредитополучателите по договора за ипотечен кредит от 11.07.2007 г.: главница в размер на 63 354.48 лева и 13 141.71 лева – договорна лихва за периода 01.02.2011 г. – 05.12.2011 г.

С влязло в сила на 01.04.2020 г. решение № 235/28.01.2019 г. по в.гр.д. № 1381/2018 г. по описа на САС е признато задължение на Ц. К. и Д. К. за сумата от 38 019.30 лева до 16.10.2018 г., представляващи дължими от тях вноски по приложим в отношенията между страните първоначален погасителен план към договора.

Следователно, настоящият съдебен състав е длъжен да зачете установените между страните размери на задълженията на кредитополучателите по договора от 11.07.2007 г., сключен с „Банка ДСК“ ЕАД. При съобразяване на влязлото в сила решение на САС, според което

„искът ... следва да се уважи в размер на изискуемите и неплатени вноски по кредита, чиято изискуемост е настъпила към момента на приключване на устните състезания във въззивната инстанция“, както и погасителния план към договора от 11.07.2007 г., към 16.10.2018 г. остатъкът на главницата е 54 487.79 лева, от които 134 вноски в пълен размер за периода от 10.08.2007 г. до септември 2018 г. и ½ вноски за октомври 2018 г. (до 16.10.2018 г.) – 53.39 лева.

Съгласно чл. 20.2 от общите условия, при допусната забава в плащанията на главница и/или лихва над 90 дни целият остатък от кредита става предсрочно изискуем и се отнася в просрочие, а според чл. 21.1.1 от ОУ, кредиторът има право да превърне кредита в предсрочно изискуем при всяко неплащане в срок на уговорените погашения по лихва и/или главница.

Следователно, към 10.06.2021 г. са били налице предпоставките за обявяване на кредита за предсрочно изискуем на предвиденото в т. 21.1.1 от ОУ основание – неплащане в срок на уговорените погашения на лихва и/или главница.

Съобразно дадените задължителни за съдилищата указания в т. 18 на ТР № 4/18.06.2013 г. на ОСГТК на ВКС, когато в производството по предявен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК банката заявява установяване на вземане, произтичащо от договор за банков кредит с уговорка, че целият кредит става предсрочно изискуем поради неплащане на определен брой вноски, правото на банката да получи вземането е предпоставено от надлежно извършено уведомление до длъжника, че е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем. Това потестативно право следва да бъде упражнено от страната, на която то принадлежи, преди подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение.

На 10.06.2021 г. „Банка ДСК“ ЕАД е изпратила чрез ЧСИ, рег. № 844 на Камарата на ЧСИ покана-уведомление до всеки от кредитополучателите, че упражнява правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем поради забава в погасяване на задълженията по договор за банков кредит от 11.07.2007 г. И двете покани са получени от сина на Ц. К. и Д. К. със задължение да ги предаде.

На 27.07.2021 г. „Банка ДСК“ ЕАД е отнесла кредита в просрочие, като е начислила лихва върху целия размер на предсрочно изискуемата главница.

Като е изпълнила задължението си да уведоми кредитополучателите обявяването на предсрочната изискуемост, банката е упражнила добросъвестно правото си да доведе до знанието им, че счита за дължим целия размер на главницата по кредита. Към 11.08.2021 г. (видно от датата на пощенското клеймо), когато е подадено заявлението за издаване на заповед по чл. 417 от ГПК, са настъпили фактите, обуславящи настъпването на предсрочната изискуемост – неплащането на задължение по кредита.

Що се отнася до претенцията за установяване на задължението за договорни лихви, началната дата на периода е 10.10.2018 г. Тя предхожда момента, до който е установено задължението на К.и с решението по в.гр.д. № 1381/2018 г. по описа на САС – 16.10.2018 г. Затова искането за установяване на договорни лихви за периода 10.10.2018 г. – 16.10.2018 г. е недопустимо. В тази част производството по делото следва да бъде прекратено.

За периода от 17.10.2018 г. до датата на отнасяне на кредита в просрочие – 27.07.2021 г. задължението на ответниците за възнаградителни лихви е в размер на 11 306.30 лева. Тази стойност е определена съгласно погасителния план, като лихвите са изчислени при приложимия по договора лихвен процент от 7.79%. За октомври 2018 г. се дължи половината от лихвата – 177.03 лева, а за юли 2021 г. от падежната дата – 10.07.2021 г. до 27.07.2021 г. – 190.83 лева.

При просрочие на главницата се начислява лихвен процент, определен съгласно т. 20.1 от общите условия – договорената лихва, увеличена с наказателна надбавка от 3 процентни пункта. В заявлението и в извлечението от сметка наказателната лихва е изчислена при надбавката от 3 процентни пункта, а не 10.79%, и е в размер на 726.50 лева. Характерът на тази лихва има обезщетителен характер и е предназначена да репарира вредите на банката от неточно във времево отношение издължаване на главницата по договора за кредит. Претендира се заплащането ѝ за времето от 11.10.2012 г. до 27.07.2021 г., като ответниците своевременно са релевирали възражение за погасяване на това вземане по давност.

На ищеца се дължи част от таксите, претендирани в настоящото производство – за оперативно обслужване на кредити в случаите, когато същите стават изискуеми, за управление на кредита и за подновяване вписването на ипотека върху имота, обект на обезпечението. Право да

получи стойността на застрахователните премии банката няма. Тя има интерес и е могла да застрахова обекта на ипотеката, след което да претендира застрахователната премия от кредитополучателите. Неизпълнението на задължението на К.и да застраховат апартамента е основание банката да обяви кредита за предсрочно изискуем (чл. 21.1.5 от общите условия). Сумата от 761.93 лева е сбор от годишни застрахователни премии от сключване на договора, като първото осчетоводяване на задължението е през 2010 г. в размер на 240.86 лева (колона 22 от приложение № 1 към заключението на съдебно-счетоводната експертиза). Последното задължение от 61.86 лева е начислено на 25.02.2021 г., с което общата стойност на застрахователните премии е 761.93 лева. За да претендира плащане от кредитополучателите, банката следва да е изпълнила тяхно задължение за застраховане на обекта на застраховката. Доказателства в тази насока не бяха ангажирани, поради което тази претенция е неоснователна.

В срока за отговор ответниците са възразили за погасителна давност на всяко от вземанията на ищеца.

Относно главницата е приложима общата 5-годишна давност по чл. 110 от ЗЗД. Предмет на договора за кредит е предоставяне за възмездно ползване на определена парична сума за определен период от време. Връщането на главницата на части не променя предмета на договора в такъв за множество еднородни престации, с еднакъв произход, дължими през определен интервал от време, независимо от различието в продължителността на интервалите и в размера на отделните плащания. Иск за установяване на задължението за заплащане на главницата е предявен на 05.09.2011 г., с което давността е прекъсната. След влизане в сила на решението на САС на 01.04.2020 г. е започнала да тече нова давност. Заявлението за издаване на заповед по чл. 417 от ГПК, с което е поставено началото на настоящото исково производство (чл. 422, ал. 1 от ГПК), е подадено на 11.08.2021 г., поради което се дължи главницата от 54 487.79 лева.

Що се отнася до вземанията за договорни лихви, погасителната давност е тригодишна, съгласно чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, пр. 2 от ЗЗД. Искът е предявен на 11.08.2021 г., а началната дата, от която са начислени възнаградителни лихви, е 17.10.2018 г. Преди 11.08.2018 г. лихви не се претендират и затова няма такава част от сумата от 11 306.30 лева, която да е обхваната от

погасителна давност.

Частично основателно е възражението за изтекла давност по отношение търсените неустойки за забава. Съгласно чл. 114, ал. 4 от ЗЗД, при искове за неустойка за забава давностният срок започва да тече от последния ден, за който се начислява неустойката, като вземането се погасява с изтичането на предвидения в чл. 111, б. „б“ от ЗЗД тригодишен давностен срок. Периодът, за който е предявен иск за неустойка за забава е от 11.10.2012 г. до 27.02.2021 г. Давността е изтекла, като е погасила този вид вземане за периода от три години назад от датата на претендираната неустойка, или от 11.10.2012 г. до 27.07.2018 г. Изготвената по делото съдебно-счетоводна експертиза не би могла да се ползва, тъй като липсва размер на неустойката за целия исков период и начина на нейното изчисляване.

Размерът на неустойката за периода 27.07.2018 г. – 27.07.2021 г. върху вземанията за падежирали и неплатени главници, при приложената 3%-на надбавка е 190.89 лева, изчислена от съда по реда на чл. 162 от ГПК и при съобразяване на периода на забавата за заплащане на всяка от падежиралите вноски.

Дължима и непогасена по давност е наказателната лихва, начислена върху изискуемата главница от 54 487.79 лева за периода 28.07.2021 г. – 11.08.2021 г. Претенцията на стойност 228.52 лева е определена при лихвен процент от 10 процентни пункта, а не след добавянето им към договорения лихвен процент от 7.79%, съгласно чл. 20.2 от общите условия ($15 \cdot 54845.88 \cdot 0.1 / 360$). За процесния период от 15 дни върху изискуемата главница от 54 487.79 лева наказателната лихва възлиза на сумата от 227.03 лева.

Периодичен характер имат и вземанията за такси. Разходите за оперативно управление на изискуем кредит са начислени през 2021 г. и са свързани с наличието на предпоставките кредитът да бъде отнесен в просрочие. Тези разходи се основават на разноски, свързани с изготвяне и връчване на уведомления за предсрочна изискуемост на целия размер на кредита и са предвидени в действащата към 11.07.2007 г. тарифа на банката. Сумата от 120 лева се дължи от ответниците, а моментът на възникване на вземането не обосновава погасяването му по давност.

С тригодишна давност, като периодично вземане, се погасяват

задълженията за такси за управление. Неговата изискуемост настъпва ежегодно, на 11.07., и е във фиксиран размер от 95 лева. Извън погасителната давност са вземанията за такси за управление за 2019 г., 2020 г. и 2021 г., или 285 лева.

На 11.07.2017 г. е възникнало задължението на кредитополучателите да заплатят таксата за подновяване на ипотеката. Това вземане няма периодичен характер, а подновяването на ипотеката може да се извърши както преди, така и след срока по чл. 172 от ЗЗД. Вземането се погасява с 5-годишна давност, като до 11.08.2021 г. давността не е изтекла. Таксата се дължи от кредитополучателите, като разходът е заплатен от банката.

Погасяването на кредита или част от него с принудително събрани суми, е ирелевантно за настоящия спор, съобразно задължителната съдебна практика, обективизирана в т. 9 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк.д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС. В производството по чл. 422, респ. чл. 415, ал. 1 от ГПК, съществуването на вземането по издадена заповед за изпълнение се установява към момента на приключване на съдебното дирене в исковия процес. Нормата на чл. 235, ал. 3 от ГПК намира приложение по отношение на фактите, настъпили след подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, с изключение на факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес.

Получените от банката в периода 17.08.2021 г. – 20.06.2022 г. суми в размер на 1 850.48 лева (колона 29 от приложение № 1 към съдебно-счетоводната експертиза) са отнесени за погасяване на задължения за съдебни разноски на стойност 1 860.68 лева, съгласно призовка за доброволно изпълнение на л. 110 от ч.гр.д. № 47511/2021 г. на СРС, 138 състав. По реда на принудителното изпълнение банката е получила и сумите от 84.26 лева на 18.05.2021 г. и 127.65 лева на 15.07.2021 г., като те не могат да бъдат отнесени към погасяване на исковите суми, доколкото банката ги е получила преди предявяването на иска на 11.08.2021 г.

Доброволни плащания на задължения по кредита след 11.08.2021 г. ищците нито твърдят, нито представят доказателства да са извършили.

В заключение, установи се частична основателност на исковите

претенции: 54 487.79 лева главница, 11 306.30 лева договорни лихви за периода 17.10.2018 г. – 27.07.2021 г., 190.89 лева мораторна лихва за периода 27.07.2018 г. – 27.07.2021 г., 227.03 лева неустойка за периода 28.07.2021 г. – 11.08.2021 г. и заемни такси в общ размер от 779.20 лева.

С оглед изхода на спора, право на разноси има всяка от страните, предвид заявените в тази насока претенции.

Съразмерно на уважената част от исковете, на ищеца се дължат разноси в размер на 2 130.96 лева.

Ответниците са заплатили на процесуалния си представител 3 911.66 лева адвокатско възнаграждение. Възражението на представителя на ищеца за прекомерност е неоснователно. Предвид цената на иска, характера на спора и броя на проведените съдебни заседания, както и минималните размери на възнагражденията съгласно Наредба № 1/2004 г., заплатеният от ответниците хонорар от 3 911.66 лева не е прекомерен. От направените разноси на обща стойност 4 211.66 лева, съразмерно на отхвърлената част от претенциите на ищеца, на ответниците се дължат 201.60 лева разноси.

Съгласно задължителните указания на ВКС в т. 12 на ТР № 4/2013 г. на ОСГТК, съдът, който разглежда иска, предявен по реда на чл. 422 от ГПК, следва да се произнесе за дължимостта на разноските, направени и в заповедното производство, като съобразно изхода на спора разпредели отговорността за разноските и в заповедното производство. Тези разноси са в размер на 1 416.86 лева, дължими от ответниците от присъдените със заповедта по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав.

Ищецът дължи на ответниците 38.29 лева разноси по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

Прекратява, на основание чл. 130 от ГПК, производството по иска за установяване задължение на ответниците за договорни лихви за периода 10.10.2018 г. – 16.10.2018 г.

Признава за установено, по предявен от „Банка ДСК“ ЕАД, ЕИК ***** иск с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК, че Ц. М. К., ЕГН

***** и Д. И. К., ЕГН ***** дължат солидарно на ищеца сумата от 54 487.79 лева, представляваща главница по договор за ипотечен кредит от 11.07.2007 г., ведно със законната лихва от 16.08.2021 г. до окончателното изплащане, като отхвърля иска за горницата до 54 845.88 лева; сумата от 11 306.30 лева договорни лихви за периода 17.10.2018 г. до 27.07.2021 г., като отхвърля иска за горницата до 11 994.05 лева; мораторни лихви в размер на 190.89 лева за периода 27.07.2018 г. – 27.07.2021 г., като отхвърля иска за горницата до 726.50 лева и за периода 11-10.2012 г. – 26.07.2018 г. и 227.03 лева – за периода 28.07.2021 г. – 11.08.2021 г., като отхвърля иска за горницата до 228.52 лева и 779.20 лева заемни такси, като отхвърля иска за горницата до 2 564.22 лева, за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав.

Осъжда, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, Ц. М. К., ЕГН ***** и Д. И. К., ЕГН *****, съдебен адрес гр. София, ул. „***** – адв. В. В., да заплатят на „Банка ДСК“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „***** сумата от 2 130.96 лева разноски за производството и 1 416.86 лева разноски в производството по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав.

Осъжда, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, „Банка ДСК“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „***** да заплати на Ц. М. К., ЕГН ***** и Д. И. К., ЕГН *****, съдебен адрес гр. София, ул. „***** – адв. В. В. сумата от 201.60 лева разноски за производството и 38.29 лева разноски в производството по ч.гр.д. № 47511/2021 г. по описа на СРС, 138 състав.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____